

El Pla d'Abordatge Integral del Treball Sexual (ABITS) ha atès l'any 2008 a 329 dones

ABITS ofereix serveis de mediació al carrer, de recol·locació laboral, d'acollida i altres serveis assistencials

---

- **La derivació d'altres serveis cap a ABITS s'ha incrementat en un 135%, el que demostra la consolidació del servei**

Dijous 12 de març de 2009

Un pla d'atenció integral a dones que exerceixen el treball sexual

El Pla parteix del reconeixement de les treballadores sexuals com a interlocutores i principals coneixedores dels seus interessos, i al mateix temps pretén contemplar l'experiència de les entitats que ja fa anys que treballen amb i per aquest col·lectiu

El 28 d'abril de 2006 el Ple de l'Ajuntament de Barcelona va aprovar el **Pla per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual**. Aquest Pla es regeix pels principis de proximitat, coordinació, perspectiva de gènere i defensa dels drets de les dones que exerceixen el treball sexual a la nostra ciutat. En el marc d'aquest Pla, es creava un instrument, l'**Agència per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual (ABITS)**, que entrà en funcionament el 29 de maig de 2006.

Aquest informe recull l'activitat portada a terme pels serveis i recursos del Pla per l'Abordatge Integral del Treball Sexual, al llarg de l'any 2008, en les diferents línies d'intervenció:

- ✓ Servei d'Atenció i mediació al carrer: atenció social integral
- ✓ Servei de recol·locació laboral
- ✓ Servei d'Acollida- Pisos pont
- ✓ Col·laboració Institucional
- ✓ Treball en Xarxa: Taula de coordinació tècnica

El Pla per a l'Abordatge Integral del treball sexual s'adreça a totes les persones que exerceixen el treball sexual, i més específicament a aquelles dones que utilitzen la via pública per negociar l'intercanvi de serveis sexuals remunerats. La intervenció actual es centra en el Districte de Ciutat Vella, barri del Raval.

El que es preveu a través d'aquest Pla és la definició de mesures d'atenció social que garanteixin l'aproximació i l'atenció a les necessitats específiques del col·lectiu de persones que exerceixen el treball sexual a partir de les seves demandes i en el marc que estableix l'Ordenança de

Mesures per Fomentar i Garantir la Convivència Ciutadana a l'Espai Públic de Barcelona

A través d'ABITS es desenvolupen accions i programes que incideixen en l'àmbit sanitari, psico-social, formatiu, laboral, jurídic i comunitari.

Es parteix de tres idees bàsiques:

1. La competència municipal s'articula a partir de la potestat d'ordenació i intervenció de l'espai públic per a la garantia de la convivència.
2. L'equilibri d'interessos i la garantia de drets es troba fonamentada en la no estigmatització ni adjectivació de les conductes en sí mateixes
3. La interlocució i l'aproximació ha de tenir presents l'autonomia i la representativitat de les persones que exerceixen el treball sexual i de les entitats i associacions que intervenen en i amb el col·lectiu.

Servei d'Atenció i Mediació al carrer

Aquest servei municipal està especialitzat en l'atenció a dones que exerceixen la prostitució en la via pública. El servei té per objectiu atendre de forma integral a totes dones que així ho desitgin, sense discriminació per raó d'edat, classe, procedència o orientació sexual. Actualment, l'atenció i mediació es realitza al Districte de Ciutat Vella, al barri del Raval. L'espai d'atenció és realitza a la seu de la **Oficina per la No Discriminació (OND)**: c. Ferran, 32.

El servei disposa també d'una línia telefònica gratuïta: **900 722 200**

Horari d'intervenció:

- De dilluns a divendres, entre les 11 del matí i l'1 de la matinada s'intervé en diferents franges horàries.

Des del mes d'abril, un divendres al mes, es fa una sortida nocturna fins les 3 de la matinada, amb l'objectiu d'arribar a grups de dones que treballen en aquesta franja horària, i amb les quals no es pot contactar d'altra manera.

El servei ha mantingut la tasca iniciada des de l'any 2006, adequant la seva intervenció a la detecció de necessitats i a les dinàmiques canviants que es donen en l'àmbit de l'exercici del treball sexual a la via pública.

Els carrers on s'ha treballat han estat: Robadors, Sant Antoni, Sant Ramon, Joaquim Costa, Sant Pau i Rambla Santa Mònica.

Des del mes d'octubre s'han incorporat els següents carrers: Carrer Sant Rafael, Rambla del Raval, Carrer Espalter, Carrer Sant Josep Oriol, Plaça Salvador Seguí

	2007	2008
Expedients oberts des del 2006 ¹	368	546
Expedients inactius ²	94	239
Expedients actius ³	274	307
Noves històries	148	179

Al llarg de l'any 2008 s'han obert **179 noves històries** i **s'han reobert 39 expedients inactius**.

El nombre total de dones diferents ateses pel servei ha estat de **329 durant el 2008**.

Aquestes dades posen de manifest que el servei és reconegut per les usuàries i que ha continuat ampliant el seu abast.

4

	2007	2008
Contactes	6.880	10.439
Número d'atencions	4.216	8.391
Escolta activa	2.712	5.122
Intervenció educativa	1.504	3.269

Aquest **increment del 50% en el nombre de contactes** es pot atribuir a les següents raons:

¹ Es consideren expedients oberts el nombre total de dones diferents ateses des de l'inici del pla l'any 2006.

² Es consideren expedients inactius aquells corresponents a dones de les quals no se n'ha sabut res en els darrers 3 mesos.

³ Es consideren expedients actius aquells corresponents a dones amb les quals s'ha intervingut en els últims 3 mesos.

- La incorporació, a temps parcial, de l'agent de salut, ha permès ampliar el nombre de sortides al carrer i, per tant, el nombre de contactes.
- Les sortides nocturnes han permès arribar a nous col·lectius de dones.
- Ha augmentat el coneixement del servei entre les dones.
- S'han ampliat el radi d'actuació del servei a nous carrers del barri del Raval

Perfil de les dones ateses:

		2007*	2008**
Situació Legal	Regular	114	139
	Irregular	158	166
	NS	2	2
Targeta sanitària	Si	193	241
	No	79	59
	NS	2	7
Empadronament	Si	166	185
	No	106	117
	NS	2	5

*sobre un total de 274 expedients actius

**sobre un total de 307 expedients actius

L'accés als serveis sanitaris normalitzats és un dels objectius principals del pla, però també, com a via d'inici de l'acompanyament i d'un pla de treball individualitzat que permeti afrontar altres aspectes a partir de la relació de confiança creada.

Demandes	2007	%	2008	%
----------	------	---	------	---

Necessitats bàsiques	212	21	217	15
Allotjament	45	4,5	81	5,6
Tràmits documentació	108	10,8	122	8,5
Atenció jurídica	91	9,1	118	8,3
Tràmits targeta sanitària	156	15,6	191	13,3
Atenció sanitària	159	15,9	246	17
Laboral/formativa	135	13,5	257	18
Serveis socials	23	2,3	62	4,3
Altres	69	6,9	139	10
TOTAL	998	100	1433	100

• Nacionalitats més ateses:

Nacionalitat	2007	Percentatge 2007	2008	Percentatge 2008
Romania	124	45,25	115	37,46
Llatinoamèrica	48	17,5	65	21,7
Espanya	58	21,17	61	19,87
Marroc	19	6,93	22	7,17

Plans de treball individualitzats

A partir de les demandes realitzades i de la vinculació de la dona al servei es procedeix a treballar sobre el pla individualitzat

El nombre d'usuàries d'ABITS derivades per altres serveis **s'ha incrementat en un 135% passant de 39 el 2007 a 92 el 2008**. Aquest és sens dubte un indicador de **la consolidació del servei** i resultat de la pràctica de **treball en xarxa** així com de la tasca realitzada de difusió i sensibilització entre professionals, tasca a la que cal donar continuïtat.

Pel que fa a les **derivacions per part d'ABITS a d'altres serveis** destacar que hi ha hagut derivacions a gran nombre de serveis socials, de salut, educatius i policials, tant municipals com a d'altres administracions.

	2007	2008
Derivacions a recursos socials i sanitaris	278	329
Acompanyaments	207	347
Coordinacions	613	1096

Treball grupal:

Durant el 2008 s'ha donat continuïtat a les línies del 2007, posant èmfasi en l'àrea de salut:

- Curs Prevenció VIH-SIDA a un grup de 15 dones, amb un total de 4 sessions formatives
- Sessió Formativa sobre higiene i sexualitat segura, realitzada conjuntament amb la unitat de malalties de transmissió sexual del CAP Drassanes

Atenció social:

Des d'ABITS s'ha donat continuïtat al treball de difusió del Pla contactant amb els serveis socials d'atenció primària i especialitzats en funció dels casos. Així s'ha continuat ampliant els centres de serveis socials on es treballa amb el protocol de derivació establert el 2007 a Raval Nord.

El Pla manté un conveni de col·laboració amb ***El Lloc de la Dona***, una entitat amb la qual es treballa de forma directa i coordinada. El darrer trimestre de l'any **s'ha incrementat en un 150% el nombre de dones que han rebut ajuts econòmic d'urgència des d'aquest servei.**

Des de l'entitat ***Àmbit Dona, d'Àmbit Prevenció***, es gestiona el projecte **Servei d'Urgències Intermèdies** finançat pel Pla i que al llarg del 2008 ha fet efectives un total de 160 ajudes que han atès sobretot demandes de salut. També s'han atès demandes administratives, de viatges i vivenda. **La tipologia**

de demandes així com la proporció han estat les mateixes, el 2008 que el 2007.

Atenció psicològica

Les funcions de la psicòloga, dins del Projecte ABITS, han estat concebudes des de l'inici, des d'una perspectiva més de tipus educatiu, preventiu i comunitari.

Així, entre les funcions d'atenció vers les usuàries, destacaríem:

- Atenció i acompanyament a les usuàries amb problemàtiques o demandes de tipus psicològic.
- Proposar intervencions grupals, que permetin realitzar un treball de tipus educatiu, sobre temàtiques d'interès per a les usuàries.

Coordinació amb els cossos policials

Durant l'operatiu policial que es va portar a terme el 6 d'octubre de 2008 al barri del Raval, equips d'ABITS es van desplaçar a les dependències policials on es va poder contactar amb les dones identificades com a víctimes d'explotació sexual. Es va comptar amb l'entitat El Lloc de la Dona, que actualment té educadores contactant amb les dones al carrer, per poder intervenir conjuntament. L'equip d'educadores conjuntament amb les entitats que treballen al Raval van poder atendre les dones dins i fora de les dependències policials i articular alguns serveis pels dies immediatament posteriors.

Prospecció al districte de Sant Martí:

Al llarg d'aquest 2008 s'ha portat a terme una prospecció al Districte de Sant Martí, a la zona fronterera amb el Districte de l'Eixample que ha comptat amb la intervenció al carrer de les educadores d'ABITS i amb una professional responsable de la recerca.

Servei de Recol·locació laboral

Dispositiu Integral per la recol·locació laboral de les treballadores sexuals:

L'Ajuntament de Barcelona manté el conveni amb *l'Associació de Dones per a la Inserció Laboral*, actualment *Fundació SURT*, per a l'execució del **Dispositiu Integral per afavorir la recol·locació laboral de les treballadores sexuals (DIR/TS)**. Des dels seus inicis el 2006 un total de 69 dones s'han beneficiat d'aquest dispositiu.

Perfil de dones que han passat pel DIR/TS:

- ✓ **Nacionalitat:** un 75% són dones migrades, i un 25 % són espanyoles
- ✓ **Situació legal:** En un 80% tenen permís de residència i treball o nacionalitat espanyola,
- ✓ **Edat:** s'han invertit els termes, al 2007, un 70% eren majors de 35 anys. Al 2008 hi ha un 40% d'aquesta franja d'edat.
- ✓ **Estudis:** Un 64% té estudis primaris i un 32% secundaris, tot i que majoritàriament sense poder-los acreditar.
- ✓ La majoria són **dones soles amb fills a càrrec** (monomarentalitat).

Les feines en les quals s'han recol·locat les dones que han finalitzat el procés han estat en el **sector serveis**: neteja, dependent, servei d'atenció domiciliària, teleoperadora, agent salut.

Situació de les participants al grup 2007-2008

De les 21 dones d'alta al DIR/TS, 11 dones inicien l'itinerari al maig del 2007 i 10 dones l'inicien l'itinerari al setembre del 2007. D'aquestes 21 participants en l'itinerari específic del programa, a maig del 2008, 10 dones han finalitzat el procés es tanquen, i 11 dones es deriven a la nova edició.

A data del mes d'octubre, el 60% del primer grup de dones i el 45,5% del segon grup estan treballant dins el mercat laboral formal. El **52,5%** de les dones es troben en el mercat laboral formal.

Situació de les participants al grup 2008-2009

Hi participen 11 dones de l'anterior procés, d'aquestes , 6 es troben en actiu en el projecte, hi ha hagut 5 tancaments d'expedient, dos dels quals per inserció al

món laboral. També inicien un grup de 20 dones el mes de juliol, d'aquestes 18 estan participant en el procés, una ha abandonat i una s'ha inserit.

Lloc de la dona

El conveni 2008 entre l'Ajuntament de Barcelona i Lloc de la Dona –Oblates- inclou d'una banda l'atenció social integral i de l'altra la formació per a la inserció laboral.

S'ha realitzat **formació** en els següents temes: alfabetització, castellà, coneixement de l'entorn laboral, gerontologia

El **Curs d'Auxiliar d'Infermeria en Geriatria** forma part de les convocatòries del Departament de Treball i està subjecte a la seva normativa i calendari. És per això que analitzem les dades relatives a un primer grup que ja va finalitzar el mes d'abril, i d'un segon grup que es troba en curs en el moment de finalitzar l'any.

El primer grup va estar format per 14 dones que van acabar la formació, 7 de els quals eren treballadores sexuals. El grau d'inserció laboral ha estat del 93 %, trobant feina en acabar 13 de les 14 dones. La dona restant continua en fase de recerca de feina.

10

Acollida – Pisos pont

Per garantir l'acollida i protecció de les dones víctimes de trata /explotació, el Pla manté des de finals de 2006 un conveni amb Adoratrius, en relació al programa SICAR cat.

Durant el 2008 el programa ha atès un total de 93 dones en les seves dues modalitats d'intervenció (residencial i no-residencial), **de les quals 37 dones han estat ateses al servei residencial que inclou un total de 3 etapes:** emergència, permanència i autonomia.

En concret l'Ajuntament de Barcelona a través del Pla subvenciona la primera etapa (emergència) on enguany s'ha acollit a 25 dones. A més, aquest any

2008 s'han posat en funcionament els dos pisos pont que l'ajuntament ha llogat amb aquesta finalitat, completant el procés de les dones que passen per permanència després de ser acollides –habitualment- d'urgència. Aquests pisos passaran el 2009 a ser gestionats pel Consorci de Serveis Socials. En aquests pisos de l'etapa d'autonomia, que es va posar en funcionament al febrer.

El perfil de dones ateses és d'una dona immigrant (97%), destacant un 54% de dones procedents de l'Europa de l'Est. Les edats es troben en un interval de 18 a 30 anys, essent la franja entre 21 i 25 anys la majoritària (50%).

Respecte les dades de l'any anterior han variat els totals, amb un increment considerable de dones ateses, que ha passat de 65 dones –el 2007- a 93 dones al 2008. L'increment no obstant s'ha donat en la modalitat no-residencial i no pas en la residencial, que ha tingut un lleu descens (de 41 a 37 dones).

Treball en xarxa

S'ha continuat promovent i reforçant el treball en xarxa, a diferents nivells:

- Cas a cas, des del servei d'atenció i mediació d'ABITS.
- Entre equips amb col·lectius d'atenció comuns. Des de la responsable del Pla, a través de la difusió i sensibilització.
- Participant dels circuits, sessions de treball, jornades..

Taula de coordinació tècnica

La Taula de coordinació tècnica es va constituir l'octubre del 2006 i els seus objectius són:

- Establir línies de treball consensuades, creant un espai obert d'intercanvi de bones pràctiques
- Establir protocols d'actuació creant canals de comunicació, derivació i col·laboració àgils i operatius entre els diferents professionals i/o entitats.
- Creació d'espais de reflexió que permetin fer propostes de futur.
- Creació d'espais de diàleg i treball entre la taula i altres agents interventors, convidant a professionals de diferents serveis i àmbits d'actuació.

Participants de la Taula Tècnica:

Com entitats: Adoratrius, Àmbit Prevenció, APIP, Creu Roja, Fundació Escó, Genera, Oblates, Surt.

A nivell municipal: Directora de dones, Responsable d'ABITS, Equip d'ABITS, Directora OND, Tècnica del PIAD Ciutat Vella, Cap de zona del Raval, Tècnica de Prevenció del Districte Ciutat Vella i Tècnica del Servei de Prevenció de la Regidoria de Seguretat i Mobilitat.

Col·laboració Institucional

La col·laboració i implicació d'altres estaments institucionals és imprescindible per abordar el fenomen del treball sexual, i per assolir amb èxits els objectius del Pla en les seves sis línies estratègiques.

Des de l'inici es va fer una important tasca de donar a conèixer la intervenció d'aquest ajuntament en el marc del Pla, amb la voluntat d'establir complicitats i trobar espais de col·laboració que permetin assolir l'abordatge integral necessari i pretès.

En l'Àmbit Municipal :

- ✓ **Sindicatura de Greuges de Barcelona.**
- ✓ Districte Ciutat Vella i Sant Martí
- ✓ Regidoria de Drets Civils
- ✓ Regidoria Seguretat, Prevenció i Mobilitat.
- ✓ Acció social.
- ✓ Tècniques de Dones als Districtes
- ✓ Àrea de Recursos Humans de la Guàrdia Urbana de Barcelona, treballant sobre la formació prevista pel 2009

Pel que fa a altres Administracions:

- ✓ **Consorci de Serveis Socials**
- ✓ **Mossos d'Esquadra**
- ✓ **Institut Català de la Salut.**

- ✓ Hospital Clínic
- ✓ Consolat de Romania
- ✓ Departament de Treball

Memòria econòmica

El pressupost del Pla per a l'Abordatge Integral del treball sexual durant el 2008 ha estat de: **484.850,67 euros**